

Školsko natjecanje iz astronomije

Razred ili kategorija natjecanja: **2. razred srednje škole**

Zaporka

--	--	--	--	--

 _____

Broj postignutih bodova/ ukupan broj bodova:

Pitanja: _____ / 20.

Zadaci: _____ / 30.

Ukupno: _____ / 50.

Postotak riješenosti testa _____ %.

Potpis članova Povjerenstva

1. _____
2. _____
3. _____

_____
(mjesto i nadnevak)

Školsko natjecanje iz astronomije sastoji se iz pisane provjere znanja (testa) u trajanju dva školska sata. Pisana provjera znanja (test) sastoji se od 10 pitanja koja se boduju po 2 boda, ukupno 20 bodova i 4 zadatka koja ukupno nose 30 bodova, a ukupan broj bodova na pisanoj provjeri znanja je 50. Uz svako pitanje i zadatak upisan je maksimalan broj bodova te ucrtano mjesto za upis ostvarenih bodova.

Ukoliko učenici trebaju dodatni papir za rješavanje zadataka, treba im ponuditi ovjereni bijeli papir.

**Pitanja i zadaci za Školsko natjecanje iz astronomije 2016.
2. razred srednje škole
17. veljače 2016. godine**

PITANJA

U svakom od slijedećih zadataka jedan je odgovor točan. Zaokruži točan odgovor:

1. Kuglasti skupovi nalaze se: a) u disku galaktike b) u galaktičkoj kugli (halo) c) u međugalaktičkom prostoru	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td style="width: 20px; text-align: center;">2</td><td style="width: 40px;"></td></tr></table>	2	
2			
2. Magnetski ciklus Sunca traje: a) 11 godina b) 22 godine c) 150 godina	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td style="width: 20px; text-align: center;">2</td><td style="width: 40px;"></td></tr></table>	2	
2			
3. Metodom paralakse, udaljenost neke zvijezde određuje se: a) mjerenjem kutnog pomaka položaja zvijezde tijekom jedne noći b) mjerenjem kutnog pomaka položaja zvijezde tijekom pola godine c) mjerenjem promjene brzine zvijezde tijekom jedne godine d) mjerenjem promjena sjaja zvijezde u HR dijagramu e) mjerenjem kutnog pomaka položaja zvijezde tijekom jedne godine	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td style="width: 20px; text-align: center;">2</td><td style="width: 40px;"></td></tr></table>	2	
2			
4. Letjelice koje su sletjele na Mars 1976. godine zvale su se: a) Mariner 4, Mariner 5 b) Viking 1, Viking 2 c) Luna 2, Luna 3 d) Sputnjik 1, Sputnjik 2 e) u to vrijeme nije bilo takvih letjelica	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td style="width: 20px; text-align: center;">2</td><td style="width: 40px;"></td></tr></table>	2	
2			
5. Sekundarno zrcalo u Newtonovoj izvedbi teleskopa je: a) ravno b) sferno c) elipsoidno d) paraboloidno e) hiperboloidno	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td style="width: 20px; text-align: center;">2</td><td style="width: 40px;"></td></tr></table>	2	
2			

Na sljedeća pitanja potrebno je napisati odgovor ili nadopuniti rečenicu:

6. Kako nazivamo položaj satelita na putanji oko Zemlje u kojem je njihova međusobna udaljenost najmanja? _____.	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td style="width: 20px; text-align: center;">2</td><td style="width: 40px;"></td></tr></table>	2	
2			
7. Kako nazivamo zakon koji povezuje brzinu udaljavanja dalekih izvangalaktičkih objekata i njihovu udaljenost? _____.	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td style="width: 20px; text-align: center;">2</td><td style="width: 40px;"></td></tr></table>	2	
2			

8. Koliko je daleko zvijezda čija je apsolutna zvjezdana veličina jednaka prividnoj?

2	
---	--

_____ pc (parsek).

9. Točka na nebeskoj sferi koja se nalazi nasuprot zenitu zove se
_____.

10. Navedi barem jedan planet kojem se može odrediti (izmjeriti) istočna elongacija. _____.

ZADACI

1. Na visini od $h_s = 35930$ km nad Tihim oceanom kruži tzv. geostacionarni satelit. Odredi koja mu je brzina kruženja (tangencijalna brzina). $R_Z = 6370$ km.

5	
---	--

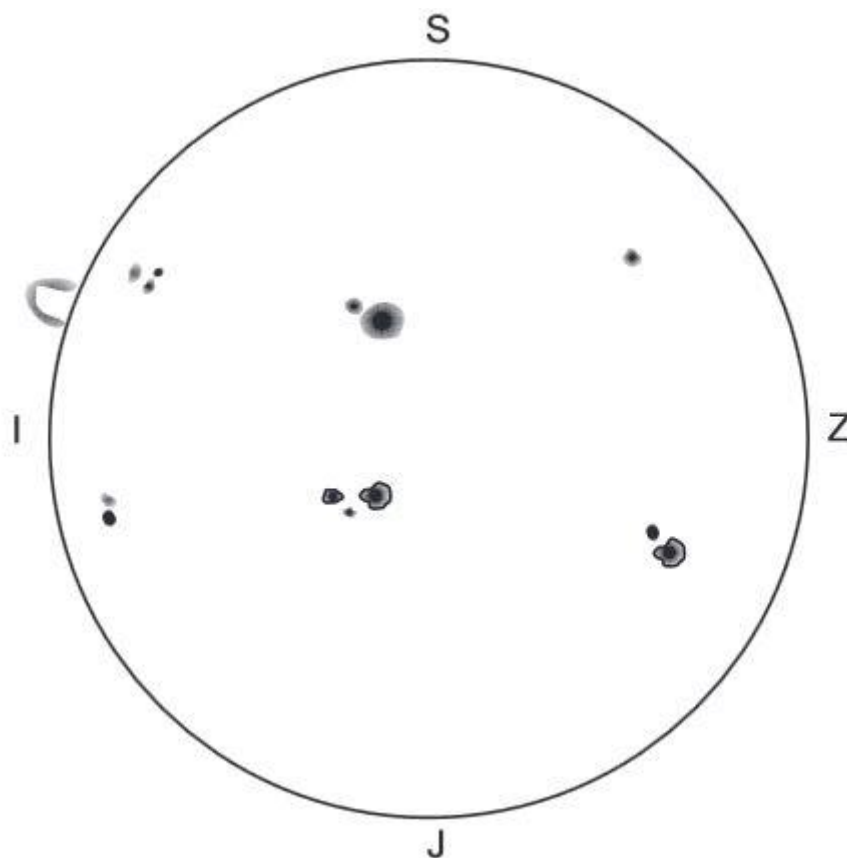
2. Teleskop ima žarišnu daljinu objektiva $F=1875$ mm, žarišnu daljinu okulara $f=12,5$ mm i promjer izlaznog otvora $IO=0,8$ mm. Izračunaj:
a) povećanje (M),
b) razmak (L) između objektiva i okulara (pretpostavi tanke leće),
c) promjer objektiva teleskopa (D).
d) razlučivost teleskopa (ϑ) u lučnim sekundama za valnu duljinu $\lambda = 562$ nm.

8	
---	--

3. U trenutku kada je nacrtana ova slika Sunca, međunarodni Wolfov broj bio je $R=98$.

5	
---	--

- a) koliko na crtežu vidimo grupa pjega?
- b) označite eruptivnu prominenciju?
- c) odredite opažački Wolfov broj R_0 ?
- d) odredite opažačku konstantu k ?

4. Upiši uz odgovarajuće objekte na slici imena

12

- a) zvijezda: Kastor, Aldebaran, Prokion i Poluks,
- b) zviježđa: Mali pas, Perzej, Rak i Zec
- c) maglica i otvorenih zvjezdanih skupova: M42, M44, M45 i Hijade.

